

УДК 332.142

КОНЦЕПТУАЛЬНА СХЕМА МЕХАНІЗМУ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

КИЗИМ Микола Олександрович

доктор економічних наук, професор

ПАЖИНА Світлана Леонідівна

аспірантка

Ефективність державної політики стимулювання інвестиційного розвитку регіонів є однією з передумов сталого розвитку будь-якої країни. Проблема формування та впровадження такої політики є надзвичайно актуальною й для України, особливо враховуючи той факт, що останнім часом інвестиційна активність в регіонах країни знижується, що пов'язано з обмеженістю доступу до фінансових ресурсів та наслідками світової фінансової кризи. Це, у свою чергу, негативно впливає на розвиток країни в цілому.

Активізацію інвестиційної діяльності регіону слід розглядати як системний процес, який потребує гармонізованих, взаємозв'язаних рішень як з боку державних, так і місцевих органів влади. Даний процес містить у собі дві основні складові-підсистеми:

- організаційну складову, що дозволяє дослідити та визначити перелік функцій, організаційну структуру місцевих органів влади, які займаються управлінням інвестиційною діяльністю в регіоні;
- економічну складову, яка визначає економічні механізми, методи та засоби активізації інвестиційної діяльності регіону. Причому економічна складова є основою, для реалізацію якої має бути побудована організаційна складова.

Таким чином, розробка економічних механізмів активізації інвестиційної діяльності регіону (ЕМАІД) є одним із найважливіших завдань менеджменту регіональної влади.

Основною метою даного дослідження є побудова механізму активізації інвестиційної діяльності регіону.

Для досягнення цієї мети було вирішено такі завдання:

- 1) розроблено систему гіпотез та припущень щодо побудови ефективного механізму активізації;
- 2) сформовано систему принципів побудови механізму активізації інвестиційної діяльності;
- 3) побудовано концептуальну схему механізму та визначено цільову спрямованість та завдання кожного з блоків даної схеми.

На підставі аналізу літературних джерел [1–9] у роботі визначено наступне поняття ЕМАІД регіону – це механізм формування цілей, стимулів і дій, спрямованих на активізацію інвестиційної діяльності регіону. Для побудови ефективного ЕМАІД у роботі запропоновано низку гіпотез та припущень (рис. 1).

Виходячи з висунутих гіпотез, в основу побудови ЕМАІД регіону було покладено наступні принципи:

- 1) Принцип системності. Даний принцип полягає в представленні інвестиційної діяльності регіону як системи, яка складається з окремих її складових – видів економічної діяльності. Цей принцип дозволяє здійснювати обґрунтований вибір показників для дослідження інвестиційної діяльності та регіонального розвитку;
- 2) Принцип забезпечення ефективності ЕМАІД регіону полягає в необхідності формування комплексу методичних та економіко-математичних засобів, який дозволяє реалізовувати мету кожного з блоків механізму найефективнішим способом;
- 3) Принцип ієрархічності. Використання цього принципу обумовлює логічну послідовність блоків механізму активізації, що дозволяє результати, отримані в кожному блоці, використовувати для досягнення мети в наступному блоці;
- 4) Принцип обов'язкового зворотного зв'язку забезпечує контур управління в кожному блоці. Дане управління припускає залежно від результатів реалізації блоку здійснювати додаткові дослідження в кожному блоці;
- 5) Принцип впровадження нових задач (адаптації) полягає в перманентному вдосконаленні функціонально-інструментальних засобів ЕМАІД регіону залежно від появи нових завдань, викликаних змінами регіонального та національного розвитку;
- 6) Принцип необхідної різноманітності управлінських рішень дозволяє забезпечити такий набір інструментальних засобів механізму, який забезпечить реалізацію певних завдань управління інвестиційної діяльності регіону на підставі отриманого спектру сценаріїв управління.

Необхідно зазначити, що побудова ЕМАІД регіону повинна здійснюватися на підставі його функціональної спрямованості.

Даний механізм має виконувати такі функції:

- 1) Функція оцінки. Виконання даної функції вимагає від ЕМАІД адекватного дослідження фактичної інвестиційної активності регіону, оцінки потенційних можливостей для активізації інвестиційної діяльності.

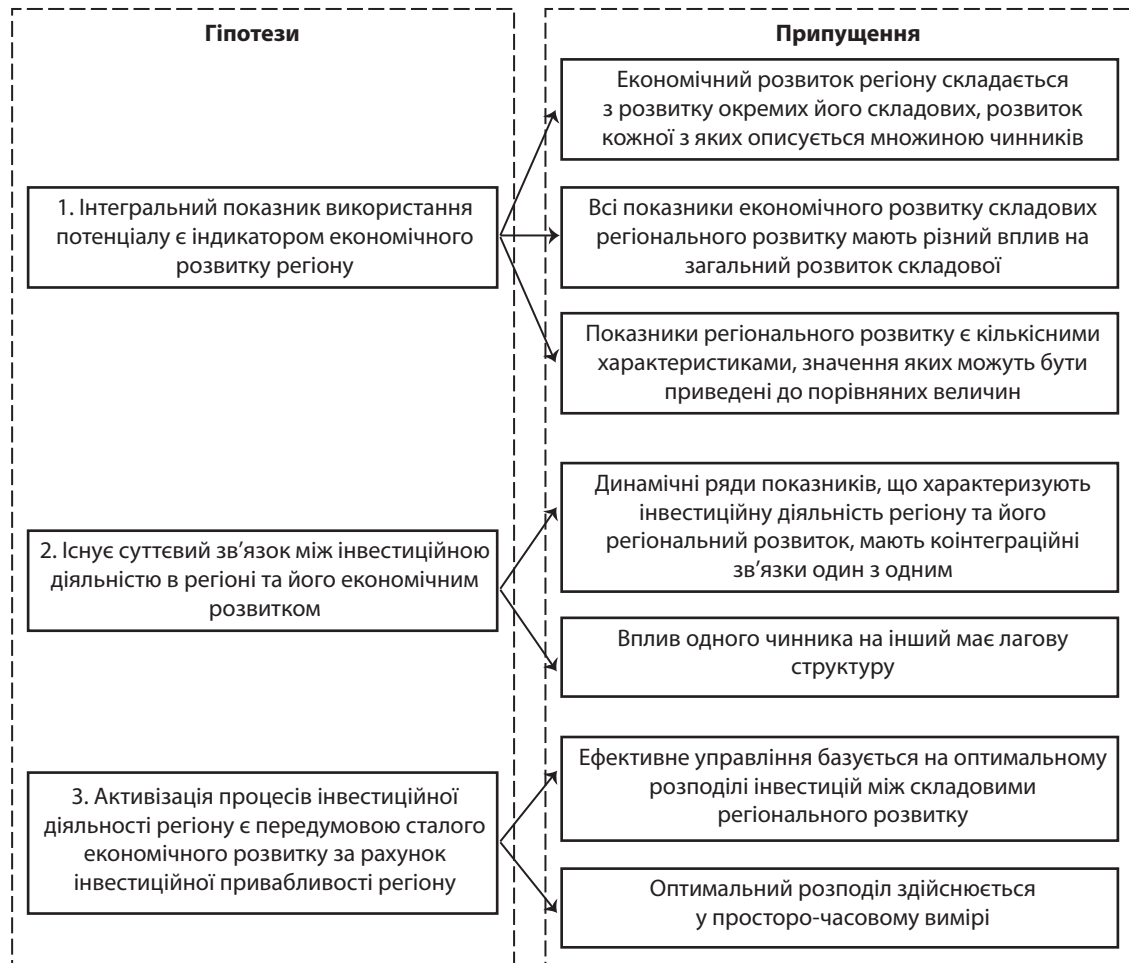

Рис. 1. Гіпотези та припущення стосовно механізму активізації інвестиційної діяльності регіону

- 2) Функція аналізу та прогнозу призначена для побудови комплексу адекватних моделей для діагностики інвестиційної діяльності регіону та прогнозування можливих сценаріїв активізації цієї діяльності.
- 3) Функція регулювання. Реалізація цієї функції дозволяє впливати на складові механізму з метою отримання найбільш ефективних рішень щодо активізації інвестиційної діяльності регіону.
- 4) Функція контролю дозволяє здійснювати контроль за реалізацією ЕМАІД, а саме стратегій активізації інвестиційної діяльності регіону.
- 5) Функція координації. Дана функція дозволяє здійснювати внутрішню координацію між елементами ЕМАІД, що дозволяє своєчасно реалізовувати кожен з елементів механізму і підвищити синергетичний ефект від їх взаємодії.
- 6) Функція планування дозволяє на підставі визначення прогнозних значень обсягів інвестицій формувати сценарії розвитку інвестиційної діяльності регіону.

Таким чином, наведені гіпотези, припущення та принципи виступають елементами методологічного підґрунтя дослідження та зумовлюють формування концептуальної схеми механізму активізації інвестиційної діяльності регіону (рис. 2).

Кожен блок має свою цільову спрямованість, комплекс завдань по досягненню мети блоку, виконання яких дозволяє покращити якість управлінських рішень щодо активізації інвестиційної діяльності регіону.

Блок 1 «Діагностика використання потенційних можливостей регіонального розвитку».

В процесі своєї діяльності регіон розвивається за різними складовими – видами економічної діяльності. Кожний з видів має свої, притаманні тільки йому, особливості, однак результати діяльності в кожному виді вкупі дозволяють визначити його потенційні можливості та проаналізувати використання цих потенційних можливостей. Цільовою спрямованістю цього блоку є діагностика використання потенційних можливостей регіонального розвитку по кожній складовій шляхом побудови та оцінки інтегрального показника використання потенціалу окремих видів економічної діяльності регіону.

Блок 2 «Оцінка та прогнозування інвестиційної діяльності регіону».

На підставі результатів, отриманих в блоці 1 механізму активізації інвестиційної діяльності – динамічного ряду показника, використання потенціалу для кожного виду економічної діяльності здійснюється реалізація мети другого блоку, а саме: прогнозування динаміки показника регіо-

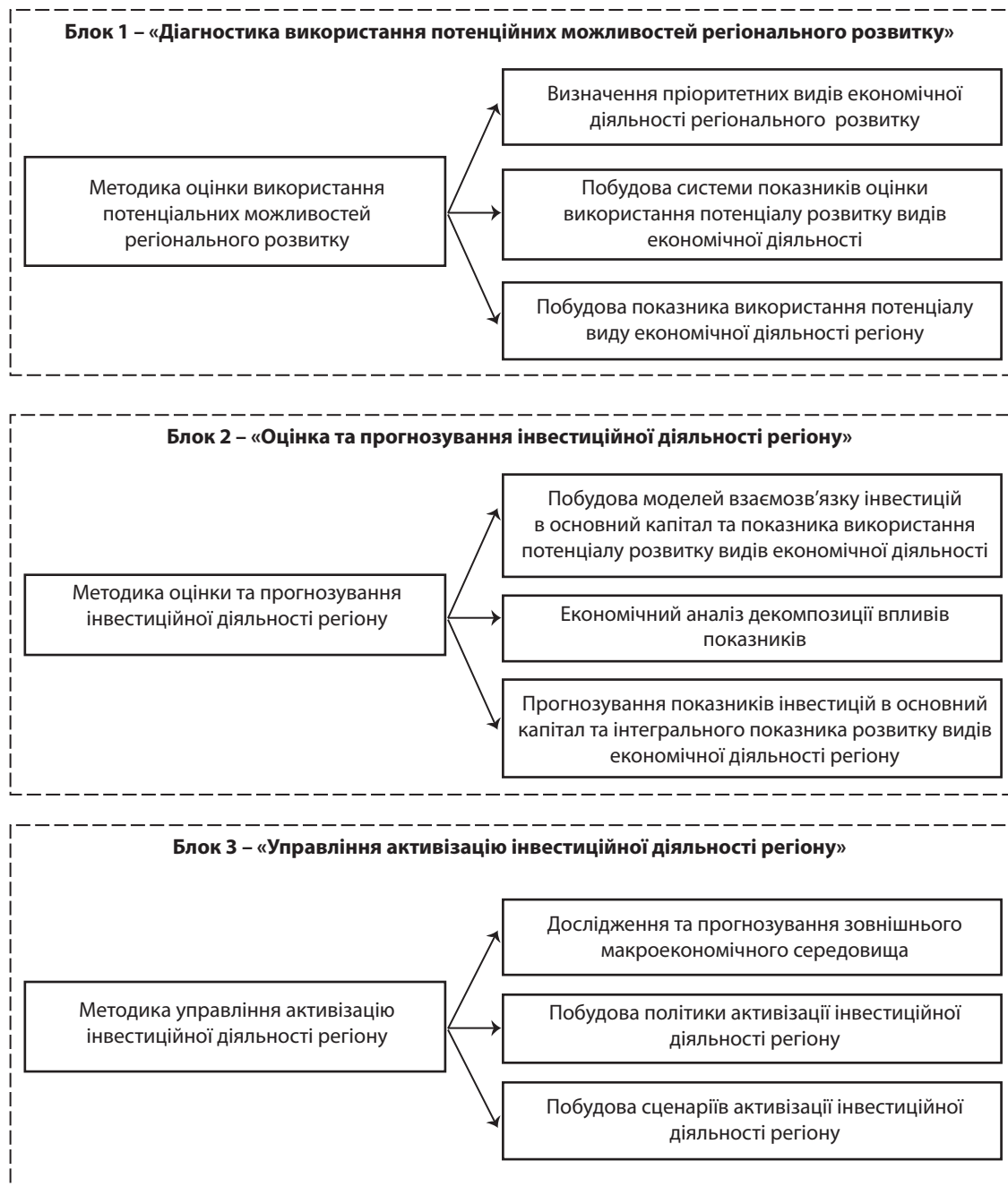

Рис. 2. Концептуальна схема механізму активізації інвестиційної діяльності регіону

нального розвитку – показника використання потенціалу по окремих видах економічної діяльності та показника інвестиційної діяльності – показника обсягу інвестицій в основний капітал.

Блок 3 «Управління активізацією інвестиційної діяльності регіону».

Побудова прогнозних значень динаміки показника інвестиційної діяльності та показника використання потенціалу по кожному виду економічної діяльності регіону дозволяє розробити ефективну політику активізації інвестиційної діяльності регіону, яка містить комплекс тактичних та стратегічних заходів щодо активізації. Метою

даного блоку є побудова сценаріїв активізації інвестиційної діяльності регіону на підставі аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища регіонального розвитку. Для реалізації поставленої мети в роботі здійснюється побудова методики управління активізацією інвестиційної діяльності регіону.

Таким чином, використання запропонованого механізму дозволить шляхом всебічної оцінки та діагностики потенційних інвестиційних можливостей регіону та прогнозування його розвитку з урахуванням цього потенціалу розробити сценарії та обґрунтовану ефективну політику активізації інвестиційної діяльності регіону.

Література

1. Артоболевский И. И. (общ.ред.) Машина, ее прошлое настоящее и будущее. Круг чтения по технике для молодежи, Молодая гвардия, 1959. – 510 с.
2. Бурков В. П., Новиков Д. А. Как управлять организациями. – М.: Синтез, 2004. – 400 с.
3. Воеводин С. А. Экономический механизм управления промышленным производством. Методика и практика организации. – К.: Вища школа, 1991. – 159 с.
4. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией. Учебник для ВУЗов. – М.: Русская деловая литература, 1998. – 768 с.
5. Москаленко В. П. Экономический механизм повышения эффективности производства на предприятии. – М.: Машиностроение, 1982. – 144 с.
6. Мочерний С. В., Єрохин С. А., Каніщенко Л. О., Синишин І. М., Устенко О. А. Основи економічної теорії. – К.: Видавничий центр Академія, 1998. – 486 с.
7. Пономаренко В. С., Ястремская Е. Н., и др. Механизм управления предприятием: стратегический аспект. – Х.: ХГЭУ, 2002. – 252 с.
8. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства: Монографія. – Х.: Вид. ХДЕУ, 2002. – 364 с.